

Waar komen we vandaan en waar gaan we met elkaar naartoe?

Het is alweer de honderste editie van ons magazine *Varken*. Tijd om terug te blikken en vooruit te kijken. Hiervoor vertellen verschillende organisaties uit de varkenssector over hun visie. Want er zijn talloze mooie initiatieven en toe-

komstplannen. De varkensgezondheid is in Nederland op een hoog niveau, daar werken we samen hard voor. Welke thema's gaan de volgende 100 edities van *Varken* aan de orde komen?

'Hoog niveau varkensgezondheid'

"Als POV zijn we trots op het hoge niveau van varkensgezondheid en -welzijn in Nederland. Dit is onder andere te danken aan onze uitstekende veterinaire infrastructuur. Als we dit hoge niveau in de toekomst willen handhaven, zullen we extra aandacht moeten hebben voor gezondheid en welzijn van varkenshouders en erfbetreders. Want als het met hen niet goed gaat, kunnen ze ook niet goed voor onze varkens zorgen. Laten we dus omkijken naar elkaar en van daaruit gezamenlijk verder werken aan alle ambities die we als varkensketen – ondanks alle politieke en maatschappelijke tegenwind – nog steeds volop hebben. Want dat is wat we het liefst doen en waar we goed in zijn."

Linda Verriet, voorzitter POV

Ziektevrij: de invloed van de varkenshouder (management en biosecurity)

“De varkenshouder is heel belangrijk voor de ziektevrije status van zijn of haar bedrijf. Zijn of haar invloed reikt heel ver, op het gebied van management en biosecurity. In discussies over deze onderwerpen gaat het vaak over vakmanschap. Dit houdt niet enkel in dat je beschikt over de theoretische basis, maar juist over praktische vaardigheden als manager en verzorger van dieren.

Streven naar ziektevrij heeft voordelen voor mens, milieu en vooral voor jezelf als varkenshouder. Ziektevrij zorgt voor minder antibioticagebruik, lagere gezondheidskosten en verbetering van de technische en financiële kengetallen op een bedrijf.

Zonder een goede biosecurity is het niet mogelijk om voor langere tijd ziektevrij te blijven. Ook hier heb jij als varkenshouder een sleutelrol met jouw vakmanschap. Bij het inrichten van het bedrijf, het aansturen van personeel en de eisen die je stelt aan erfbetreders. Denk aan het inrichten en gebruiken van een douche voor alle bezoekers. Voorkom je insleep van ziektes op jouw bedrijf door iedereen te laten douchen en is er een duidelijk schone en vuile weg voor mens, dier en materiaal? Tijdens mijn werkdagen zie ik dat het op ongeveer de helft van de bedrijven verplicht is om te douchen en daar is deze ruimte ook hiervoor ingericht. Als je dit nog niet hebt ingericht, dan is het alvast een goed voorplan voor 2023?”

Miranda Kanters, varkensdierenarts VGTZ

‘Volop investeren in vrijloopkraamhokken’

“Als Topigs Norsvin ‘ontwerpen’ we varkens die optimaal presteren. We zijn dagelijks bezig de fokkerij af te stemmen op de wensen van onze klanten, de maatschappij en de wet- en regelgeving. En we zijn dagelijks bezig die genen naar onze klanten toe te brengen en bij de varkenshouders het optimale uit de genetica te halen door goede adviezen. Onze zeugen zijn de belangrijkste medewerkers op de bedrijven, ze moeten zelf in staat zijn de biggen die geboren worden groot te brengen. Er moeten voldoende goed geplaatste, functionele spenen beschikbaar zijn en in ons fokdoel is opgenomen dat er voor alle biggen die erbij komen ook spenen beschikbaar moeten zijn. Op onze kernfokbedrijven investeren wij volop in vrijloopkraamhokken, omdat onze zeugen uiteindelijk in deze (steeds meer toegepaste) systemen moeten presteren. Zowel zeugenlijn-beren alsook eindberen worden uitvoering getest. Daarbij is het uniek voor Topigs Norsvin om gebruik te maken van CT-scanners zodat we tot in detail in het varken kijken. De beelden van de spieren, het skelet en de botstructuur gebruiken we onder andere om te selecteren op karkas en beenwerk. Op deze manier maken we sterke dieren die optimaal presteren.”

Jean-Marie van Oort, Topigs Norsvin

'De beste zorg voor het dier start bij het werkbaar houden van het vak'

"Namens het Collectief Praktiserende Dierenartsen willen wij graag bijdragen aan deze editie waarbij we ook Theo Geudeke bedanken voor zijn inzet voor de varkensgezondheid gedurende zijn carrière. Het CPD – belangenbehartiger vóór en dóór de praktijk – zet zich in voor het werkbaar houden van het vak van dierenarts, zodat dieren altijd onmiddellijk de beste preventieve zorg en behandeling kunnen krijgen. Dierenartsen werken tegenwoordig in een complex veld met vele belangen. Het CPD levert inbreng op alle plaatsen waar beslissingen worden genomen die invloed hebben op het werk van de practicus. Hierbij steunt het CPD steeds de onafhankelijke positie van de practicus. Want als de dierenarts zijn werk goed kan doen vanuit professionele autonomie, wordt het dier het beste geholpen!"

Karien Koenders, Voorzitter Collectief Praktiserende Dierenartsen

'Hittestress in de loop der tijd'

"Met het veranderende klimaat moeten we steeds meer maatwerk leveren om het voor onze dieren zo aangenaam mogelijk te houden. In de steeds warmere zomers met extreem hoge buitentemperaturen is het belangrijk daarop te anticiperen. Veel veehouders zijn innovatief geweest en hebben bijvoorbeeld via verneveling verkoeling aangeboden.

Een varken kan maar op twee manieren de effecten van hittestress verminderen. Door het verhogen van de warmteafgifte of door het verlagen van de productie van lichaamswarmte. Sprinklers op de daken zijn een uitkomst. We zien ook vaak dat daken wit worden gekalkt en dat ramen met directe zoninlaat verduisterd worden. In de stallen is het goed om op tijd de biggenlampen boven de nesten uit doen, om te voorkomen dat er extra warmte via straling bij de zeug komt. Voer in de koelere periode van de dag en zorg voor de juiste nippelopbrengst per minuut en pas op met wei- of nippelvoeding, in verband met het zoutgehalte. Zorg voor rust en regelmaat. Stel desnoods vaccinaties een aantal dagen uit. Zo werken we samen aan het voorkomen van hittestress."

Johan Hulzing, practicus bij Coöperatie Varkensartsen.

Daarnaast actief voor de KNMvD in de Begeleidingscommissie Monitoring Dierziekten.

‘Een gezonde varkenshouderij met Zonvarkens’

“De sector is volop in beweging en dit raakt bijna iedereen met een hart voor de varkenshouderij. Als sector zijn we gebaat bij een gezonde en innovatieve sector. Zonvarken wil hierin een alternatieve keuze zijn voor de varkenshouder. Professionalisering en investeringen worden vaak gecombineerd met uitbreiding en in sommige gevallen met bijvoorbeeld een switch naar de biologische varkenshouderij. Zonvarken is hierin nu een nieuwe alternatieve keuze. Zonvarkensbedrijven houden varkens kleinschalig, met hierin antwoorden op de meeste recente maatschappelijke discussies. De belangrijkste doelstelling hierin is om meer boeren te houden en te hebben. Een vitaal platteland met Zonvarkens!”

Jeroen Koks, www.zonvarken.nl

‘Monitoring is een uniek instrument’

“De gezondheid van mens, dier en hun leefomgeving hangen nauw met elkaar samen. Met veel mensen en dieren die op een klein oppervlak samenleven, is het dan ook belangrijk om een systeem te hebben dat nauwkeurig is en de gezondheid van dieren in Nederland in de gaten houdt. De overheid en veehouderijsector hebben daarom samen met GD de diergezondheidsmonitoring opgezet. En als we het over jubileums hebben, dit systeem viert dit jaar haar 20-jarig bestaan.

De diergezondheidsmonitoring is een laagdrempelig systeem dat een breed vangnet biedt voor het zo vroeg mogelijk opvangen van signalen over diergezondheid. De signalen zijn afkomstig van dierhouders uit verschillende sectoren, dierenartsen, verwerkende industrie, onderzoeksinstituten en instanties die zich inzetten voor de volksgezondheid. De monitoring onderzoekt, bundelt en analyseert deze signalen afkomstig van elkaar aanvullende instrumenten.

Met de diergezondheidsmonitoring hebben we in Nederland een goed overzicht

van wat er speelt en er kan snel nader onderzoek ingesteld worden wanneer daar aanleiding toe is. Denk aan de toename in leververdraaiingen en vitamine D3-tekorten bij varkens. Bevindingen worden gedeeld met dierhouders, dierenartsen en betrokken partijen, zoals overheid, veehouderijsector, humane gezondheidszorg en (mits relevant) omliggende

landen. Op deze wijze levert de monitoring een bijdrage aan het nemen van de juiste en tijdige maatregelen in de praktijk, maar ook op beleidsniveau.

Nederland loopt met de diergezondheidsmonitoring voorop ten opzichte van andere landen. Voor zo'n dichtbevolkt en sterk exporterend land is dat ook logisch. Ons land onderscheidt zich in de verantwoordelijkheid die de schakels in de agrarische keten op het gebied van diergezondheid nemen. De aanpak van diergezondheidsmonitoring in Nederland, waarbij overheid en veehouderijsector nauw samenwerken, is uniek in Europa.

Dat we voorop lopen betekent niet dat we achterover kunnen leunen. Continu verbeteren blijft belangrijk, de wereld om ons heen verandert immers constant. Een goede samenwerking met betrokken partijen is daarom onmisbaar voor het op niveau houden en verbeteren van de diergezondheid. Dat blijven we nu en in de toekomst graag doen.”

Lotte Roos, *Coördinator Monitoring*